

Yüksek Öğretim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Sayı: 15924
Tarih: 24.12.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Öğretim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe	
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Tarih: 27 Aralık 2021		Esas No: 2/4050

T B M M
KANUNLAR VE KARARLAR BSK. LİGİ
24 Aralık 2021
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
24 Aralık 2021
No. 934539
EBYS'e AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Barınma hakkı, uluslararası hukuk tarafından belirlenmiş temel bir insan hakkı iken eğitime her yurttaşın eşit bir şekilde erişebilmesi, demokratik üniversite ve yurtların halkın hizmetine sunulması sosyal devlet olmanın gereğidir. Buna karşın başta yükseköğretim olmak üzere eğitimin her aşamasında en temel ve güncel sorunların başında öğrencilerin barınma sorunları gelmektedir.

2020-2021 Eğitim Öğretim Döneminde KYK'ya yerleşemeyen, özel yurtlara ve fahiş kiralara gücü yetmeyen, barınma sorunu yaşayan, parklarda sabahlayan ve “Barınamıyoruz” diyerek seslerini duyurmaya çalışan öğrencilere kolluk müdahalesi gerçekleştirilmiş, birçok ilde çok sayıda öğrenci darp edilerek gözaltına alınmıştır.

Türkiye’de her sene kapasitelerinin artırıldığı ifade edilen devlet yurtları, artan üniversite sayısına ve nüfusa oranla yetersiz kalmaktadır. 2020 yılında üniversite sayısı 203 iken öğrenci sayısı da artarak 8 milyon 240 bin 997 olmuştur. KYGM'ye ait yurt sayısının 2020 yılında 773 olarak açıklandığı dikkate alındığında üniversitelerde okuyan 8 milyon 250 bin öğrenci için var olan yurt kapasitesi mevcut ihtiyacın % 10'unu bile karşılamamaktadır.

Artan üniversite öğrenci sayısına karşın 2016'dan bu yana KYK yurtlarının sayısında ve kapasitesinde artış yaşanmazken özel yurtlar ile vakıf yurtlarının sayısının, yıllar boyunca arttığı görülmektedir. 2006'da 1723 olan vakıf/dernek yurtları sayısı, 2021 yılı itibarıyla yüzde 93'lük bir artışla 3 bin 331'e, cemaatlara ait olan ve herhangi bir resmi kayıt olmaksızın kaçak faaliyet yürüten yurtların sayısına yönelik kesin bir veri bulunmazken “Merdiven altı” olarak tabir edilen bu yurtların sayısının da bini aştığı tahmin edilmektedir.

Yurt olanaklarının yetersizliği nedeniyle birçok öğrenci devlet yurtlarından yararlanamazken ya fahiş fiyatlı özel öğrenci yurtlarında veya hizmetlere erişimi bulunmayan elverişsiz, güvenliksiz, kiralık evlerde fahiş fiyatlarla ikamet etmek durumunda kalmakta ya da maddi imkânsızlıklar gibi nedenlerle cemaat ve tarikat yurtlarına mecbur bırakılmaktadırlar. İktidar ise sürekli yapmış olduğu yasal düzenlemelerle ve vakıf yurtlarına yapılan ödemelerle bu durumu daha da teşvik etmektedir. Üniversitelerin neoliberal politikalar sonucu kamusal niteliğini giderek yitirmesi, iktidarın cemaat, tarikat gibi yandaş vakıfları kamu yararı gözetken yurt hizmeti yerine ikame etmeye çalışması, kamu kaynaklarını denetimsiz ve şeffaf olmayan tarikat yurtlarına tahsisi, bu yurtların ise ne mekânsal, ne işleyiş ne de personel açısından da denetlenmemesi sonucu çok sayıda olumsuz kimi zaman da vahşet derecesinde olaylar yaşanması sonucunu doğurmuştur. Örneğin, 2008 yılında Konya'nın Taşkent ilçesinde ruhsatsız Kız Kuran Kursu yurdunda yaşanan patlamada 17 öğrenci yaşamını yitirirken, 2016 yılında Adana Aladağ'da bulunan Süleymancılara ait bir yurttan meydana gelen yangında da 11 öğrenci yaşamını yitirmiştir. 2012-2015 yılları arasında Karaman'da Ensar Vakfı ve KAİMDER'e ait evlerde kalan 46 çocuk cinsel istismara uğramıştır. Yine Muş Merkez Karşıyaka Kuran kursunda 3 Temmuz 2021'de tuvalet kapısının koluna asılmış bir şekilde bulunan 12 yaşındaki Mehmet Halit Yavuz günlerce komada kaldıktan sonra yaşamını yitirmişti. Son olarak ise 7 Aralık 2021'de Antalya'da Nur Cemaati'ne bağlı İlim ve Kültür Derneği'nin yurdunda, Akdeniz Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, 1. sınıf öğrencisi Mehmet Sami Tuğrul yurdun aşçısı tarafından canice katledilmiştir.

Yaşanılan vahim olaylardan da görüldüğü üzere, sosyal devlet ilkesi gereği yerine getirilmesi gereken barınma hakkının öğrencilerimize sağlanamaması bir yana barınma hakkının devlet tarafından izinli ve ruhsatlı olarak özel yurtlara, cemaatlara, derneklere, vakıflara yönlendirilmesi ile devletin bireyleri koruma pozitif yükümlülüklerini yerine getirmemesi telafisi olmayan sonuçlara yol açmaktadır.

Bu kanun teklifi ile en temel haklardan olan barınma hakkının kamucu politika çerçevesinde devlet eliyle kontrollü bir şekilde yapılması amacıyla tüm özel yurtlar ile dernek, vakıf ve cemaat yurtlarının kamulaştırılması, denetlenebilir olması, yurtların ve yurtlarda verilen tüm hizmetlerin ücretsiz olması, yeni yurtlar yapılana kadar öğrencilere kira yardımı yapılması ve üniversitelerin kuruluşunda, her üniversitenin öğrenci kontenjanlarının en az $\frac{1}{2}$ 'si kadar öğrencinin barınabileceği yurt imkânını sunmakla yükümlü kılınması ile öğrencilerin barınma hakkı karşılanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- En temel haklardan olan barınma hakkının kamucu politika çerçevesinde devlet eliyle kontrollü bir şekilde yapılması amacıyla tüm özel yurtlar ile dernek, vakıf ve cemaat yurtlarının kamulaştırılması, yurtlarda verilen tüm hizmetlerin ücretsiz olması ve yeni yurtlar yapılana kadar öğrencilere kira yardımı yapılması ile öğrencilerin barınma hakkının karşılanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURT HİZMETLERİ KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunun 20 nci maddesinin yedi ila on üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 351 sayılı Kanunun mülga 22'nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“MADDE 22- Yurt hizmetleri Devlet tarafından karşılanır. Gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait yurtlar bulundukları şehirlerdeki üniversitelere devredilir.

Yurtlarda tüm hizmetler ücretsiz olarak verilir.

Yurt eksikliği olması durumunda yurttaki kalamayan öğrencilere kira desteği verilir.

Yeni üniversite açılması durumunda söz konusu üniversitenin belirlenecek kontenjanının en az yarısı kadar öğrenciyi barındıracak yurt hizmetini sağlaması esastır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.